

Universiteit
Leiden
The Netherlands

(Vooruit) jouw kat ook een vissie/visje

Koier, Elizabeth

Citation

Koier, E. (2016). (Vooruit) jouw kat ook een vissie/visje. In *Aries netwerk: een constructicon* (pp. 127-128). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3213705>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3213705>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

39. (Vooruit) jouw kat ook een vissie/visje

Elizabeth Koier, Rathenau Instituut

Naast alle andere goede eigenschappen van Arie die bij dit afscheid ongetwijfeld vaak genoemd zullen worden (zoals zijn gedrevenheid, vriendelijkheid en enthousiasme voor taalkunde en Neerlandistiek), heeft Arie ook het vermogen tot bemiddelen. Bij bemiddelen is het nodig om de partijen zover te krijgen dat ze elkaar iets gunnen. Een uitdrukking die dat erg expliciet weergeeft is ‘jouw kat ook een vissie’, wat zoveel wil zeggen als ‘voor jou ook wat’. Het is mij de afgelopen maanden gebleken dat die uitdrukking niet erg bekend is en niet in de Van Dale staat. Ik begon zelfs te denken dat het een familie-uitdrukking was, tot ik toch meer mensen buiten de familie vond die hem kenden en ik hem ook in het *Utrechts Nieuwsblad* van maandag 11 november 1963 vond. Na wat verder zoeken blijkt dat de uitdrukking ook bekend staat als ‘mijn kat ook een visje’ (‘voor mij ook wat’), maar ook in die variant is de uitdrukking alleen op het internet te vinden op websites met uitdrukkingen over katten.

Deze uitdrukking bevat geen werkwoord. Het werkwoord *krijgen* of *geven*, afhankelijk van de keuze voor *jouw* of *mijn* kat, blijft impliciet. Dit suggereert een mondelinge context en gebruik. Mogelijk is dit er een oorzaak van dat de uitdrukking zo weinig terug te vinden is in geschreven bronnen.

De uitdrukking bestaat uit twee *noun phrases* en een partikel (*ook*), die volledig gebruikt zijn volgens de gangbare regels van het gesproken Nederlands. De enige reden dat het als eenheid moet zijn opgeslagen in het geheugen van (sommige) sprekers van het Nederlands, is dat er sprake is van een overdrachtelijke betekenis die gestandaardiseerd is bij meerdere sprekers. De uitdrukking heeft niet veel uitleg nodig voor sprekers die hem niet kennen. De betekenis is goed af te

(Vooruit) jouw kat ook een vissie/visje

leiden uit het beeld dat een dergelijke uitspraak oproept van iemand die vissen uitdeelt aan katten en er ook een aan de kat van iemand anders geeft/verzocht wordt te geven, een *encoding idiom* dus. Helaas heb ik niet kunnen achterhalen wat de historie van deze uitdrukking is. De specifieke gesproken context die de uitdrukking nodig heeft, doet vermoeden dat het uit een toneelstuk/film of iets dergelijks komt.

Op de schaal van volledig transparante constructies tot volledig geleerde idiomen vormen dit soort uitdrukkingen een middencategorie. Ze laten zien dat de scheiding tussen geleerd idioom en online geconstrueerde taaluitingen niet zo scherp is. In dat grijze gebied heeft Arie zijn onderzoek gedaan, waarbij hij een bemiddelende rol gespeeld heeft tussen de constructionisten en – bijvoorbeeld – de generativisten. Zijn aandacht voor WH-movement, een concept dat een belangrijke rol speelt in de generatieve grammatica, heeft een brug weten te slaan tussen de gescheiden werelden van constructivisten en generativisten. Door mee te gaan in dit concept heeft Arie de kat van zijn generatieve gesprekspartners ook een visje gegund en daarmee een deur geopend.